

EUGEN DOGA: „PRIMA CARTE ȘI PRIMA BIBLIOTECĂ MI-AU FOST MAMA...”

Breviar biografic

Eugen Doga s-a născut la 1 martie 1937, în familia lui Dumitru și a Elizavetei Doga, în satul Mocra, raionul Râbnița, RASSM, astăzi Republica Moldova.

Este absolvent al Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău (1955), clasa violoncel, avându-l ca profesor pe italianul Pablo Baccini. Tot în această perioadă, face parte din Orchestra Comitetului de Stat pentru Radio și Televiziune, în calitate de violoncelist. Între anii 1955 și 1960, își continuă studiile la Conservatorul din Chișinău, clasa violoncel, iar între 1960 și 1965 urmează cursurile Institutului de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău, la clasa de teorie și compoziție a profesorului Solomon Lobel. Primul cântec, scris în 1957 și transmis, în premieră, la Radio și Televiziune, a fost *Floare dalbă de livadă*, pe versuri de P. Darienco. Această primă compoziție a fost interpretată de colega sa de Conservator, marea soprană Maria Bieșu, acompaniată de Orchestra Comitetului de Stat pentru Radio și Televiziune, în care cânta și Eugen Doga.

Domeniul în care se afirmă cu vigoare și care îi aduce notorietatea internațională este arta componistică. Este autor al multor lucrări valoroase, în genuri muzicale academice, de estradă, de film și de scenă. Cele mai multe dintre compozițiile sale au devenit șlagăre îndrăgite pe întreg mapamondul. Din palmaresul muzical reamarcăm poemele vocal-simfonice: *Curcubeul alb*, *Primăvara omenirii*, *Vocea omenească*, *Inima veacului*, *Slăvim Moldova*, *Mama*; ciclul de romante pentru voce și pian *Ochiul tău iubit* pe versuri de Mihai Eminescu; ciclul pentru orchestră de estradă *Ritmuri citadine*; ciclul coral *Marș gigant*; Șase cvartete pentru instrumente cu

coarde, baletele *Luceafărul* și *Venancia*, dar și *Regina Margo*; cântecele de estradă *Codrii mei frumoși*, *Cântec despre orașul meu*, *Cred în ochii tăi*, *Florile dragostei*, *Orice femeie e frumoasă*, *Iubește, iubește*, *Am vizitat ploaia*; cântecele pentru copii: *Imn soarelui*, *Fie soare întruna*, *Moș Crăciun*, *Ochii mamei*, *Maria Mirabela* ș.a. O remarcă specială merită ampla lucrare pentru soliști, cor și orchestră simfonică *Dialogurile dragostei*, pe versuri de Mihai Eminescu și Veronica Micle, scrisă în ultima perioadă.

Mare parte din creația compozitorului e scrisă și publicată în Federația Rusă. Câteva titluri: trei caiete de *Cântece și romanțe pentru voce și pian*, pe versuri ale poezilor Epocii de Argint; un caiet de piese pentru vioară și pian: *Baladă* și *Parafrază*; șase piese pentru violoncel și pian; piesele pentru acordeon *Pârâiașul* și *Cascada de Paris*; un caiet de piese pentru violoniști-începători, *Scârțâiele*, unul pentru pian, *Caiet alb pe pian negru*, un *Caiet de iarnă* – muzică din filme transcrisă pentru pian și *Caiet de muzică pentru ansamblu de vioriști* etc.

Este unul dintre cei mai renumiți compozitori de muzică de film și de film TV. A debutat în 1967, la Studioul „Moldova-Film”, semnând coloana sonoră a comediei *Se caută un paznic*, în regia lui Gheorghe Vodă, cu Mihai Volontir în rolul principal. A scris muzica la peste 200 de filme, între care: *Nuntă la palat*, *Singur în fața dragostei*, *Zece iarni pe o vară*, *Casă pentru Serafim*, *Lăutarii*, *O șatră urcă la cer* (filmul a rulat în România cu titlul *Șatra*), *Gingașa și tandra mea fiară*, *Anna Pavlova*, *Patul lui Procust*, *Maria Mirabela* etc.

Este semnificativă contribuția lui Eugen Doga la dezvoltarea filmului de animație, realizând coloana sonoră la *Capra cu trei iezi*, *Maria Mirabela*, serialul *Guguță* ș.a. A mai semnat muzica pentru spectacole dramatice, cum ar fi: *Radu Ștefan, întâiul și ultimul*, *Pe*

un picior de plai, Ce frumoasă este viața, Păsările tinereții noastre, Sfânta sfințelor etc.

Două dintre lucrările maestrului Eugen Doga – *Gramofon și Blânda și tandra mea fiară* – au fost incluse, alături de muzica marilor compozitori ai lumii, în topul celor mai bune melodii din toate timpurile.

La multele daruri providențiale, cu care este înzestrat compozitorul, se mai adaugă și acela al lansării tinerelor talente, printre acestea numărându-se Sofia Rotaru, Anastasia Lazariuc, Nadejda Cepraga, Veronica Cnaub, Svetlana Mareeva ș.a.

A colaborat și colaborează strâns cu mari personalități creatoare: Grigore Vieru, Ion Popescu-Gopo, Ion Druță, Spiridon Vangheli, Ion Ungureanu, Emil Loteanu, Andrei Dementiev, Stanislav Govoruhin ș.a.

Activitatea prodigioasă și multidimensională a lui Eugen Doga a fost încununată cu înalte distincții de stat: titlurile de Artist al Poporului din RSSM (1967), Artist al Poporului din URSS (1987), laureat al Premiului de Stat al RSSM (1980), al Premiului de Stat al URSS (1986), al Premiului de Stat al Republicii Moldova (2008). În anul 1972, a primit „Scoica de Argint” la Festivalul Internațional de Film de la San Sebastian, pentru muzica din filmul *Lăutarii*, iar în 1976 – „Scoica de Aur”, pentru coloana sonoră a filmului *O șatră urcă la cer*. A fost decorat cu Ordinul Republicii (1997), Ordinul „Pentru merite față de Patrie” (2008, Federația Rusă), Ordinul „Steaua României” în grad de Comandor (2004), Ordinul „Pentru serviciu credincios în grad de ofițer” (2014, România), Medalia „Mihai Eminescu”, Medalia de Aur „Omul secolului XX” (1998, SUA). Institutul Internațional de Cinematografie din Moscova i-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa. Anul 2007 a fost declarat de autoritățile Republicii Moldova drept *Anul Eugen Doga*. Din 1992, este membru titular al Academiei de Științe a Moldovei. De asemenea, este membru titular al Academiei Europene de Arte (2014, Austria), al Academiei Petru I din Sankt Petersburg (2001, Federația Rusă), al Academiei Mondiale „Mihai Eminescu” (2015, România) și al altor academii din diferite țări.

* * *

Raia ROGAC: *Bine v-am găsit, maestre Eugen Doga, la casa dumneavoastră și nu la București, Viena, Bruxelles sau, mai știu eu, în ce parte a lumii puteți fi, sfidând într-un fel onorabila*

vârstă de opt decenii și jumătate. Căci doritori de a vă cunoaște pe viu sunt mulți. Invitațiile curg mereu ca o apă neîntreruptă. Și asta pentru că mulți, de pe întreg mapamondul, iubesc muzica dumneavoastră. Chiar și acum, de la înălțimea acestei nobile aniversări, nu reușiți să aterizați bine dintr-un turneu, că sunteți cu gândul și sufletul către noi întâlniri cu fanii. Dar acum suntem acasă... Cine ar putea să-și imagineze că în centrul Chișinăului, înconjurată de blocuri înalte, stă pitită la sol căsuța dumneavoastră, cu o largă terasă și o grădiniță de câțiva pomi și multe flori, înconjurată de o liniște profundă? Probabil, anume această liniște vă oferă clipe feerice de creație. Îmbujorați ne zâmbesc trandafirii și câteva cireșe, vișinii însă sunt doldora de fructe...

Eugen DOGA: Îmi place enorm să fiu la casa mea, în curtea mea, unde multe lucruri sunt gândite și realizate de mine personal. Pentru ce revistă pregătiți acest interviu?

R.R.: *Pentru BiblioPolis, revistă de biblioteconomie, științe ale informației și de cultură, editată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău.*

E.D.: Biblioteca care m-a inclus în programul „Chișinăul citește”...

R.R.: *...La categoria pentru cei mai mici cititori cu volumul Prietenii mei dragi.*

E.D.: Este vorba de prietenii mei blănoși – câinele și pisica. Cartea a plăcut mult copiilor. La întâlnirile, pe care le-am avut, mi-au prezentat mici spectacole cu eroii cărții. Copiii sunt foarte sinceri și poți citi impresiile chiar de pe fețele lor, care exprimă bucurie și fericire atunci când povestirile le ating inima.

R.R.: *Dacă vorbim despre cărți și bibliotecă, vreau să știu dacă vă amintiți care a fost prima carte, pe care ați ținut-o în mână, prima bibliotecă, căreia i-ați trecut pragul?*

E.D.: Poate că o să vă uimesc cu răspunsul, dar prima mea carte a fost Mama care, ținându-mă în brațe, îmi citea poezii, pe care le învățam, care îmi povestea basme din cărți, dar și din viață. Deci, ea a fost și prima bibliotecă. N-a trebuit să-i trec pragul, fiind în brațele mamei.

R.R.: *Ați venerat-o, așa cum și-a venerat și Grigore Vieru mama. Cred că tot ea a fost cea care v-a transmis genele muzicale. Dumnezeu a ales muzica pentru dumneavoastră și vede întreaga omenire că nu a greșit. Sunteți faimos nu doar în Moldova.*

E.D.: Copilăria, chiar și pe timp de război tot copilărie rămâne, cu farmecul și dulceața ei. În 1943, am mers la școală, în clasa întâi. Îmi amintesc de primul *Abecedar*. Era frumos, era în grafie latină. Tare aș vrea să-l revăd.

R.R.: *Nu cred că ar fi o mare problemă. În fondurile Muzeului de Istorie poate că se păstrează acest Abecedar. Mi se pare că are un astfel de exemplar de colecție rară și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău. Ați început bine școala, dar mai apoi...*

la, dar mai apoi...

E.D.: E adevărat. Chiar dacă, la Răsărit, bubuia războiul, la noi era liniște. A fost însă o liniște înainte de o *mare furtună*, un cataclism care a răpit viața a milioane de oameni nevinovați. După terminarea războiului și instaurarea unui regim străin, nu am avut cum să mai citesc în limba română, cu caractere latine. Regret mult acest gol în lecturile mele, care, ulterior, au fost mai mult în limba rusă. Am citit cam tot ce se citea pe vremea aceea din marii scriitori ruși: L. Tolstoi, A. Cehov, I. Turgheniev, N. Gogol ș.a. În ultimii ani, poate chiar decenii, am început să mă familiarizez cu literatura română, în special cu cea clasică. Și-mi e pe deplin înțeleasă. Paradoxal, dar uneori nu înțeleg scrierile unora de la noi, contemporani, tineri și neliniștiți, din Chișinău și nu numai. Aș fi foarte curios să văd reacția părinților, în special celor de la țară, la scriitura acestor așa numiți autori. Însă aceștia, prudenți, se feresc să le prezinte „opera”.

R.R.: *Înțeleg la ce vă referiți. Ați pomenit de Abecedar și mi-am amintit că în octombrie 1917, arhimandritul Gurie Grosu a editat primul abecedar românesc din Basarabia. Se intitula Abecedarul Moldovenesc pentru anul întâiu de școală, tipărit cu caractere latine. Abecedarul a fost o îmbunătățire a Bucoavnei moldovenești, tipărită în 1909, tot de arhimandritul Gurie, în limba băștinașilor. Mama mea, Dumnezeu s-o odihnească, născută în 1913, a avut acel Abecedar. Unul dintre coautorii abecedarului a fost*

Onisifor Ghibu, care spunea: „În locul unei cărți de limba moldovenească, a ieșit o carte de educație națională, de suflet moldovenesc, de suflet românesc”. Oare să fi fost acel Abecedar, în 1943, cel care l-ați ținut în mână, Abecedarul lui Gurie Grosu?

E.D.: Repet, era un *Abecedar* foarte frumos. Pe prima pagină, după câte îmi amintesc, era familia regală, întregitoare de țară. La toți din clasă a ajuns câte un *Abecedar*. Literalele nu erau scrise, erau desenate frumos, atrăgătoare, aproape ca cele ale lui Ion Creangă, doar că nu le puteai mânca – doar admira. De pe acel *Abecedar* am învățat nu prea mult timp. Pe urmă, am fost „eliberați” și eu am trecut să învăț la școala ucraineană. În sat nu erau nici un rus, nici un ucrainean, școli însă aveam și ucraineană, și rusească. După ce s-a întors frontul, cărțile românești au „dispărut”. Eram prea mic ca să înțeleg întreaga dramă a poporului nostru. Eu, în copilărie, eram curios la toate. Totuși, nu vedeam, mai bine zis, nu înțelegeam în profunzime marea tragedie care se desfășura în jurul meu. Veneau mașini și căruțe noaptea după gospodarii satului, îi urcau în vagoane de marfă, în trenuri lungi, cu ușile bătute în cuie și îi duceau în gulagurile Siberiei. Eu am văzut aceste grozăvii, dar nu aveam înțelegerea și durerea pe care le am astăzi. În memorie s-a păstrat însă totul. Memoria e o calitate nemaipomenită a omului. Acum unii se bucură de căldură pentru a merge la mare, însă pentru truditarii câmpului, care au depus multă muncă până la recoltare, când văd că recolta se înjumătățește sau e compromisă total, e o mare durere. Puțini țărani încă au mai rămas la sate, tinerii tot pleacă și pleacă. Apropos de copilăria mea. Pe-atunci, în tranșeele care încă nu fuseseră acoperite, puteai găsi armament destul, care să pună viața în pericol: obuze, gloanțe, cablu de telefoane. Vreau să știți că din acel cablu de telefoane găsit în tranșee, făceam strune pentru instrumente muzicale, pe care le fabricam chiar noi – copii, pentru că părinții nu aveau posibilitatea să ne cumpere instrumente de la magazin, fie măcar o mandolină sau o balalaică.

R.R.: *Era mai simplu să meșteriți fluiere, poate chiar cimpoaie...*

E.D.: Fluiere făceam, cum să nu, și tobe – multe ne-au mai trecut prin mână. Din firele de aramă pe care le scoteam din cablul amintit, am făcut (eram în clasa a cincea) un aparat de radio, care prindea undele mai bine decât cele din comerț.

R.R.: *Când ați ajuns la Chișinău? Și cine v-a ajutat să alegeți muzica?*

E.D.: La Chișinău am ajuns când împlinisem 14 ani. Când reveneam acasă în vacanțe, sau cu alte ocazii, când aveam liber, munceam pe rupte: la prășit, la cosit, la strâns roada – la toate lucrările necesare cultivării pământului. Pământul ne hrănea pe toți ai casei. Bani nu prea se găseau, nici de vândut nu prea aveam ce vinde. Noi, copiii războiului, nu ne simțeam pentru aceasta „nenorociți”, văduviți de copilărie și adolescență, eram în tot sensul cuvântului fericiți că ne puteam ajuta părinții, care munceau din zori până noaptea.

R.R.: Și totuși, visați cu ochii deschiși să aveți un instrument muzical propriu, să faceți școală muzicală în limba mamei, căci venind la Chișinău, tot în limba rusă vi s-a impus învățătura...

E.D.: Îmi era foarte greu, la toți le era, fiindcă cei veniți din sate, din zona noastră mai ales, nu cunoșteau limba rusă. Aceasta nu se vorbea în sat, iar când a fost impusă, era mai mult stâlcită, decât vorbită. Repet, la Chișinău toate învățăturile mele au fost în limba rusă.

Îi pot considera de învățători, cum era definiția profesorilor pe-atunci, pe Emil Loteanu și Grigore Vieru.

Nu prea aveam cu cine comunica de la suflet la suflet. Îi pot considera de învățători, cum era definiția profesorilor pe-atunci, pe Emil Loteanu și Grigore

Vieru. La început, m-a cucerit folclorul. Era grozav! Începusem să studiez tradițiile populare, precum nunta, șezătorile, botezul etc. De exemplu, pentru fiecare etapă a nunții existau melodii și dansuri speciale. Foarte emoționantă era „iertarea miresei”, când toți oaspeții stăteau în picioare în jurul mesei, în frunte cu mireasa. Ea stătea sub icoane, în timp ce fanfara cânta o melodie splendidă, care nu lăsa liniștit pe nimeni: toți își îndreptau fețele înlăcrimate, și-n același timp luminoase, spre mireasă, și îi urau mult noroc, dragoste și copii. Era un adevărat spectacol. Tare aș vrea să-l scot la lumină, dar, din păcate, nu mai cunoaște nimeni acele melodii... Majoritatea lor erau, probabil, „răzgândite” de moș Fedot, bătrânul lăutar din satul nostru. De fapt, „răzgândite” nu însemna decât alcătuire proprie, fără ca autorul să conștientizeze harul dăruit de Dumnezeu. „Ia-ți mireasă ziua bună/ De la tată, de la mamă/ De la frați, de la surori/ De la grădina cu flori...” Melodia acestor versuri o cunosc și chiar am înregistrat-o cu vocea Mariei Codreanu și vioara celebrului lăutar Isidor Burdin.

R.R.: Poate au mai rămas muzicanții bătrâni, măcar vreunul, care să țină minte melodiile și întreg spectacolul. Mă gândesc, la

câți cercetători avem astăzi, de ce nu s-ar găsi și din cei care să restabilească tradițiile populare, așa cum au fost la origini, fără falsuri?

E.D.: La noi, „iertarea miresei” era cântată la bariton de acel țigan lăutar orb, pe care l-am pomenit, moș Fedot Murga. El i-a învățat să cânte pe o mulțime de băieți tineri, din care au rămas foarte puțini. Mulți au fost luați la război și nu s-au mai întors, iar copiii lor nu au apucat să deprindă pasiunea părinților. Cu doi dintre aceștia am venit la Chișinău să învăț muzică, dar n-am reușit, pentru că mama a rămas văduvă de război. De unde să aibă bani pentru școala mea, când și bunica era cu noi? Chiar nu-mi pot imagina cum a reușit mama singurică să ne salveze din ghearele foametei, de tifos, fără niciun ajutor. Fratele ei fusese ridicat și s-a pierdut fără urmă. Unele dintre surori – de asemenea. Motivul era că aveam rude în străinătate, adică în Basarabia! Bunica fiind basarabeană, rezulta că unchiul și mătușile aveau rude în străinătate! Am fost martor la toate suferințele acestea, o vedeam și pe măca Nadea, sora mamei, suferind de rând cu mama și cu bunica. Mult amar, multe necazuri le-au copleșit pe toate trei, au vărsat multe lacrimi grele. Dar plânsul lor îl auzeau numai pernele din casa mare și pereții casei, rămași și ei orfani. Nici una nu ieșea în stradă să bocească. Își doreau ca durerea să rămână cu ele, fiindcă era a lor, legată de ființele scumpe ale celor pierduți pentru totdeauna. Și bunica rămăsese văduvă de război, încă din 1914, din primele zile ale războiului. Soțul ei, Nichifor Vizer, bunelul, luat în armată

și dus pe front, nu s-a mai întors. A rămas bunica cu șase copii în casă, al șaptelea era încă în burtă și a fost să fie mama mea, care nu a avut norocul să-l vadă pe tăticul ei. Bunelul Nichifor a murit fără să știe că are încă o fetiță. Erau două văduve, bunica și mama, vai de capul lor! Toată dragostea neîmplinită a mamei, a acestor două femei, cu tinerețea furată, au concentrat-o asupra mea, unica lor nădejde și iubire. Eu mă străduiam să le ascult, pentru mine orice vorbă a lor era lege. În genere, la moldoveni exista această

Să știți că viața este o Carte foarte interesantă, irepetabilă pentru fiecare dintre noi. Depinde ce rost își alege personajul pentru a o desăvârși, a face să nu fie o trecere zădarnică pe acest pământ.

tradiție strămoșească de ascultare a părinților, a celor mai mari, tradiție care azi, firește, nu mai funcționează ca lege nescrisă. Părintele era ceva sfânt pentru noi. Acum copiii își permit multe, fiindcă sunt influențați din exterior, de televiziune, de internet. Și e multă lume needucată, obraznică, sălbatică, cu trăsături asiatice în sânge, care pe

noi nu ne caracterizează.

R.R.: *Îmi amintesc de o scenă dintr-o bibliotecă, când funcționara l-a întrebat pe Spiridon Vangheli cine este, iar reputatul scriitor i-a răspuns că dacă bibliotecarele nu cunosc scriitorii, degeaba mai lucrează în templul cărților.*

E.D.: Să vorbim despre muzică... Când am scris muzica pentru baletul *Luceafărul*, pentru prima dată am trecut Prutul. Eram

curios să știu ce sânge curge prin venele noastre îngemănate de ani. Să știți că viața este o Carte foarte interesantă, irepetabilă pentru fiecare dintre noi. Depinde ce rost își alege personajul pentru a o desăvârși, a face să nu fie o trecere zădarnică pe acest pământ.

R.R.: Pentru toate dumneavoastră aveți cu deasupra de măsură. Să ne referim doar la un exemplu – valsul din filmul Gingașa și tandra mea fiară a fost recunoscut de UNESCO ca a patra capodoperă a secolului XX.

E.D.: Așa este.

R.R.: *Cine v-a condus mâinile pe portativ?*

E.D.: Nu cred că vocația este un dar numai de la Dumnezeu. Eu cred că Dumnezeu îți dă darul de a crea și atât, restul depinde de tine. Calculatoarele de azi cu programe muzicale sută la sută ușurează într-un fel munca noastră, fiindcă și eu, și savanții-electroniști, ne-am folosit de aceleași surse: intuiția și universul. Universul este o taină și noi suntem elevii lui, care încercăm să descifrăm câte ceva din marile lui enigme. Dacă ne e dat. Eu am avut norocul de a încerca și a reuși să descifrez unele taine muzicale, ascunse în imensitățile astrale. Când scriam muzica la baletul *Luceafărul*, în 1983, am simțit că sursele mele muzicale depășesc spațiul satului Mocra, unde m-am născut, spațiul dintre Nistru și Prut, chiar și tot spațiul românesc, ba și pe cel pământesc.

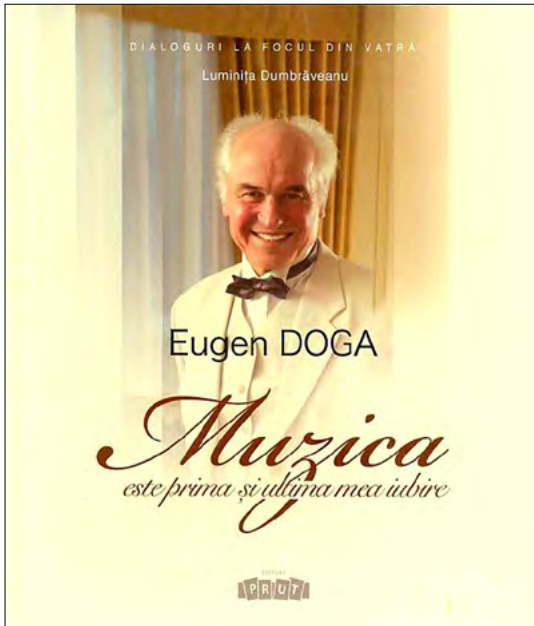
R.R.: *N-a fost mai devreme, în 1957?*

E.D.: Atunci a fost prima-prima rândunică. Am scris cântecul *Floare dalbă de livadă*, pe care l-a cântat pentru prima dată, la Radio, colega mea de conservator Maria Bieșu.

R.R.: *Și când v-ați întâlnit cu George Enescu?*

E.D.: Subiectul „Enescu” merită o discuție aparte. Eu am spus undeva că am învățat de la marele Enescu să caut muzica pretutindeni: în folclor, în natură, fără prejudecăți. Am descoperit că oamenii n-au încetat să viseze la muzica muzicală, să se bucure, să se vindece prin ea. Îmi place vița mamei – ea m-a învățat să

Nu cred că vocația este un dar numai de la Dumnezeu. Eu cred că Dumnezeu îți dă darul de a crea și atât, restul depinde de tine. Calculatoarele de azi cu programe muzicale sută la sută ușurează într-un fel munca noastră, fiindcă și eu, și savanții-electroniști, ne-am folosit de aceleași surse: intuiția și universul. Universul este o taină și noi suntem elevii lui, care încercăm să descifrăm câte ceva din marile lui enigme. Dacă ne e dat. Eu am avut norocul de a încerca și a reuși să descifrez unele taine muzicale, ascunse în imensitățile astrale.

muncesc, iar viața tatei – să rezist și să crezi. După cum se vede, ocupația mea muzicală nu este o întâmplare, ea a fost pregătită genetic.

R.R.: *Dacă mai adăugăm o notă muzicală, „mi”, la numele de familie Enescu, avem Eminescu. Se spune că aveți un proiect muzical legat de Doina lui...*

E.D.: Enescu a apărut... tot din gene muzicale, ambii părinți sunt români moldoveni. În ultimii ani, sunt preocupat sută la sută de Veronica Micle și de Mihai Eminescu. Oare nu este o

minune că eu locuiesc pe strada Mihai Eminescu, care se intersectează cu Veronica Micle?

R.R.: *Se presupune că va fi un mare Centru Muzical „Eugen Doga” acolo...*

E.D.: Să dea Dumnezeu să fiu prezent și la inaugurare...

R.R.: *Cum ați ajuns, totuși, la Doina?*

E.D.: La *Doina* încă n-am ajuns. *Doina* stă deoparte. Eu aș face-o și azi, dar încă nu i-a venit vremea.

R.R.: *Dar vi s-a împlinit un vis mult râvnit...*

E.D.: Visul suprem al fiecărui compozitor este de a cânta în cele mai frumoase săli de concert. Eu am avut acest noroc și am cântat în cele mai frumoase săli din Moscova, Kiev, Minsk, Leningrad, cum se numea pe-atunci, Canada, New York, România. Aici mă opresc. Am avut norocul să cânt, în 2008, la Ateneul Român, prima dată, cu cea mai bună orchestră românească și una dintre cele mai bune din Europa – Orchestra „George Enescu” – iar Enescu, aici este legătura. Am mai fost și a doua și a treia oară la Ateneu.

R.R.: *Văd că aveți o cameră plină doar cu cărți. E biblioteca personală?*

E.D.: Aici se regăsesc cărți cu autografe de la autori, dar și din cele care m-au interesat în mod deosebit. Cea care mi-a stimulat dragostea de lecturi a fost mama. Cititul este o excursie în lumea miracolului. De la Emil Loteanu am învățat nu doar să citesc literatură română, dar și să vorbesc frumos. Până la performanța lui mai am la acest capitol de învățat. Cititul mai este și o mare sete de cunoaștere. Și, pe final: Cartea este prietena mea, fără ea nu pot scrie Muzică. Rețineți: a scrie muzică, nu a compune.

R.R.: *Am reținut demult, din alte interviuri, pe care le-am realizat cu plăcere, ca și de data aceasta. Mulțumesc pentru acest dialog – amplu, sincer și de suflet.*

E.D.: În contextul discuției: a fost un „dialog de dragoste”...

R.R.: *Dragoste de muzică, de oameni, de valori, de tot ce e frumos. Vă doresc ca toate proiectele pe care le aveți în minte și în suflet, toate-toate, să vi se realizeze. Să știți că ne bucurăm de orice lucrare a dumneavoastră, în special de premiere.*

31 mai – 11 iulie 2022

P.S.: Între timp, am aflat că de același *Abecedar*, editat de arhimandritul Gurie Grosu, în 1943, s-au bucurat etnologul Silvia Șărănuță, scriitorii Boris Marian, Vladimir Beșleagă. Or mai fi și alții. Astfel, poate că vom ajunge să găsim un exemplar, care ar putea fi reeditat.

Consemnare de Raia ROGAC